

Slovenski dom

Stev. 21.

V Ljubljani, četrtek 26. januarja 1939.

Leto IV

Francove priprave za vkorakanje v Barcelono

Rdeča vlada je opustila nadaljno obrambo mesta — Nacionalisti vozijo s seboj ogromne množine živeža in obleke za sestradano prebivalstvo

Burgos, 26. jan. o. Jutranje poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi, da je vsa barcelonska vlada odpotovala iz prestolnice in izdala zapoved, da se nadaljna obramba mesta opusti. Nacionalistična vojska je zasedla večerj dve barcelonski predmestji. V mestu so vse povod izobešene bele zastave, republikansko vojaštvo prehaja v skupinah na nacionalistično stran. Nacionalistična vlada je organizirala vse priprave za zasedbo mesta, kamor bo nacionalistična vojska slovesno vkorakala najbrž nekoč ali jutri. Nacionalistične oblasti bodo prevzele posle v mestu pod vodstvom polkovnika Hungria, glavnega francovega sodelavca pri zadevah javne varnosti. Hungria je naslednik pokojnega ministra Martíneza Anida v vodstvu oddelka za javno varnost. Nacionalisti bodo poskrbeli, da mesto zaradi zasedbe ne bo nič trpelo, in da se bo takoj jutri že začela običajna delavnost na vseh področjih in v vseh uradih. Policijske preiskave glede tistih, ki so se pregrešili z zločini, nasiljem ali ropom med rdečo vlado, so odložene na pozneje. V tistih barcelonskih predmestjih, ki so jih nacionalisti zasedli, čaka 1200 tovornih avtomobilov s hrano in najpotrebnejšo obleko za sestradano prebivalstvo. Nacionalisti vozijo s seboj 800.000 kg kruha ter 200.000 kg mesa za Barcelono. Nacionalistične oblasti imajo pripravljene močne oddelke orožništva in policije za vzdrževanje reda v osvojenem mestu. Prepričani nameravajo, da bi se stekali v Barcelono begunci iz Katalonije. Vse begunce iz drugih pokrajin bodo takoj poslali domov. Med njimi je zlasti veliko Baskov, Aragoncev in Asturcev.

General Franco je že imenoval novega barcelonskega župana in ves občinski odbor. Nacionalistični oddelki so večerj zasedli goro Monserrat, kjer leži slovito katalonsko narodno svetišče in kjer je do pred nedavnim zasedel rdeči parlament. Dalje so nacionalistične čete osvojile večerj Tarraso ter prestopile reko Llobregat na njenem južnem teku. Na severu pod Pireneji so nacionalisti osvojili važno mesto Solsona.

Nacionalistično letalstvo je večerj večkrat bombardiralo vojaške stavbe v pristaniščih Gandii, Barceloni in Valenciji. V letalskih bojih je bilo sestreljenih več rdečih avionov. Barcelona je zdaj obkoljena skoraj od vseh strani.

Španski nacionalistični listi napovedujejo v senzacionalnih člankih skorajšnjo končno zmago. Poročila s fronte popisujejo navdušenje nacionalistične vojske, ki je doseglo vrhunec, ko so posamezni oddelki prispeli do Barcelone. Vsi listi ugotavljajo, da je z zavzetjem Mauree padla v nacionalistične roke najbogatejša rudarska pokrajina v Kataloniji.

Perpignan, 26. januarja. o. Zadnja dopoldanska poročila iz nacionalističnega vira govore, da Francovi oddelki obkoljujejo Barcelono. Cete generala Jague so zavzele Cornello, San Justo in Espilhas ter goro Pedralbes s samostanom, odkoder obvladujejo predmestji San Salvasio in Mi-

seroa. Navarske brigade obvladujejo vrh Tibidabo s cerkvijo in slovito zabavnim parkom. Republikanskim četam v Barceloni je ostala edina svobodna cesta v Geronu in Figueru. Letališče pri Llobregatu je postalo izhodišče za nacionalistične napade.

Nacionalistične čete bodo zavzele mesto vse hkratu in kar najhitreje. Na vzhodni strani reke Llobregat so razbite vse republikanske obrambne postojanke. V severozahodnem odseku so nacionalisti prodrli 8 km. Navarske čete se pripravljajo na vkorakanje v mesto. Te čete so že pustile za seboj kraj Ruby ob vzhodni barcelonskih goratih parkov. Maroške čete so popolni gospodarji mostov čez reko Llobregat južno od Barcelone. Zdi se, da je Francova taktika ista, kakor pri Bilbauju, pričakuje namreč popolno obkrožitev Barcelone, potem šele bo v mesto vkorakal, da se tako ogne pouličnim bojem.

Po poročilih iz nacionalističnega vira so se po zavzetju Solsona začele umikati vse rdeče čete na vrhovih in v snežnih predelih Gornjih Pirenejev okoli Sea de Urgel.

Zadnji vlak iz Barcelone

Perpignan, 26. januarja. AA. (Reuter.) Poslednji vlak, ki je še mogel odpeljati iz Barcelone proti francoski meji, je prispel davi v Port Boux. Z njim se je pripeljalo okoli 200 žensk in otrok. Vsi so bili izčrpani in sestradani. Še neki drugi vlak je skušal odpeljati iz Barcelone, toda letalsko bombardiranje ga je prisililo, da se vrnil z vsemi begunci, ki so strahovito sestradani. Čez dan s oneprestano letela nad mestom nacionalistična letala. Na mejo se je pripeljalo okrog 500 ameriških in kanadskih prostovoljcev, ki jih bodo poslali v njihovo domovino. Nekega tujega dopisnika so pridržali v Figueri, češ da ima pri sebi prepovedane fotografske posnetke. V Figueri je že uvedena cenzura. Tuji dopisniki se nepe- stano zgrinjajo z vseh delov fronte.

100.000 smrtnih žrtev ob silnem potresu

Santiago de Chile, 26. jan. o. Strahovit potres je opustošil v noči od torka na sredo srednje in južne predele čilenske republike. Ker so bile do zdaj pretrgane vse brzojavne in telefonske zveze, so prišla v svet le redka poročila po radiu. Po dosedanjih podatkih je potres zahteval ogromno smrtnih žrtev, še več ljudi pa je bilo ranjenih. Mrtvi so našli smrt deloma pod razvalinami, deloma pa so zgoreli pri požarih, ki so izbruhnili po potresu. Potresni predel zajema vse čilensko ozemlje od mesta Talce na severu do Los Angelesa na jugu. Popolnoma je uničeno mesto Chuillan, kjer je izgubilo življenje 40.000 ljudi. Zelo pa so poškodovana mesta Concepcion, Talcahuano, Los Angeles in drugi manjši kraji. Predsednik republike je z vlado večerj odpotoval iz Valparisa v opustošene kraje. Vozil se z oklopnim vlakom. Angleška vlada je za pomoč in za reševanje dala na razpolago svoji križarki »Exeter« in »Ajax«, ki se mudita v čilenskih vodah. Prva poročila o strahotnem potresu so dale zasebne amaterske radijske oddajne postaje. Računajo, da je izgubilo ob potresu življenje blizu 100.000 ljudi.

Vesti 26. januarja

Sv. oče Pij XI. je večerj v zasebni avdienci sprejel vojvodinjo Parmsko, vojvodo Alberta Würtensberskega in kneza Ruprechta Bavarškega.

Posebna ukrajinska komisija je odpotovala iz Husta v Budimpešto, kjer bo razpravljala o končni določitvi meje med Karpatsko Ukrajino in med Madžarsko.

V Nici se je zastrupil v. Lipschitz z ženo, bivši ravnatelj nekdanj silno razširjenega revolverškega lista »Kronen Zeitung«. Lipschitz je bil po rodu Jud.

Za voditelja karpatsko-ukrajinske enotne stranke je bil večerj imenovan Fedar Revay, brat ministra Revaya.

Strasen potres je divjal pred dvema dnevoma v srednjem in južnem delu Čileja. Ker so vse brzojavne in telefonske proge uničene, prihajajo redke vesti o potresu samo po radiu. Škoda zaradi potresa je velikaneska. Ponekod so se podrli celi predeli mest. Mrtvih je po dozdanih poročilih 2000 ljudi.

Hitler je večerj sprejel italijanskega ministra Farinaccija, ki v Italiji vodi gibanje proti Judom. Pri sprejemu je bil navzoč tudi voditelj nemškega protijudovskega boja Julius Streicher. Propagandni minister dr. Goebbels je Farinacciju priredil kosilo, na katerem je imel kratak nagovor.

Izvršni odbor angleške delavske stranke je izključil iz vodstva sira Crispa, ker je nasprotoval namenom vodstva stranke, ki hoče z drugimi levičarji ustanoviti v Angliji ljudsko fronto.

3700 italijanskih kmetijskih delavcev bo v kratkem odpotovalo v Nemčijo, kjer zelo primanjkuje delovne sile.

Za bolgarskega vojaškega odposlanca v Belgradu je imenovan major Genov.

Bolgarski kralj Boris je večerj obiskal predsednika italijanske vlade Mussolinija, s katerim se je dve uri razgovarjal. Temu sestanku pripisujejo velik pomen za bodoči razvoj političnih razmer na Balkanu.

Mobilizacija letnika 1901 je za 1. februar odredila italijanska vlada. Prva skupina tega letnika bo štela 50.000 moč.

Voditelj italijanskega letalstva, general Valle, je imel po radiu govor, v katerem je dejal, da je bilo za časa sankcij in za italijansko-angleškega spora med italijansko-abisinsko vojno pripravljenih po vseh italijanskih letališčih na stotine pilotov, ki so slovesno obljubili, da bodo ob prvi potrebi leteli nad angleške ladje, noseč s seboj torpede in bombe, ter žrtvovali premišljeno in hote svoje življenje za uničenje nasprotnika.

Sovjetski tisk vedno manj piše o Španiji ter tolaži svoje bralce s fantastičnimi poročili o zmagah na Kitajskem.

Na snojnji večerji, ki so jo priredili v Varšavi nemškemu zunanjemu ministru Ribbentropu, je zunanji minister Beck poudarjal pomen in trdnost nemško-poljskega sporazuma iz leta 1934, čigar obletnico praznujejo danes. Po petih letih se Nemčija in Poljska še vedno pogajata na isti podlagi.

Padec Barcelone pomeni zadnje razdobje državljanske vojne v Španiji, ker bodo prostovoljci iz Katalonije stvorili dve novi Francovi diviziji za napad na Valencijo.

Za katalonske begunce bodo najbrž uredili poseben nevtralen predel v Pirenejih. Tja bodo sprejeti samo ženske, otroci in stari ljudje. Danski zastopnik pri španski nacionalistični vladi je večerj izročil Francovemu zunanjemu ministru Jordanu svoje poveljnice.

Ravnatelj angleškega urada za izseljevanje nemških Judov Rublee se je večerj vrnil v Berlin in bo imel tam spet razgovore za ureditev tega vprašanja. Nemčijo bo pri teh razgovorih zastopal Wohlt.

Združene države bi ob začetku kake vojne morale mobilizirati milijon moč. Še zdaleč pa nimajo zdaj dovolj opravil in orožja za tako množico. Zato zahteva vojaški odbor v parlamentu novih 353 milijonov dolarjev za oborožitev.

Novi turški poslanik v Londonu Ruždi Aras, bivši zunanji minister je sinoči potoval skozi Belgrad na svoje novo službeno mesto.

Najboljši italijanski film »Lusiano Sera, pilot« so sinoči z velikim uspehom kazali v Belgradu v okviru kulturnih prireditev med italijanskim knjižno razstavo.

Posledice zasedbe Barcelone

Anglija bo priznala Francu vojne pravice

London, 26. januarja. m. Angleško časopisje, kakor tudi angleški politični krogi z vidnim zanimanjem spremljajo zadnje dogodke v Španiji. Povod v Angliji prevladuje mnenje, da bo Anglija morala priznati generalu Francu pravico do vojskovanja. Angleški krogi vsak trenutek pričakujejo, da bo Barcelona padla. Zaradi tega je angleška vlada že poslala generalu Francu prošnjo,

naj bi ukrenil vse potrebno, da njegovo vojaštvo ne bo izvajalo maščevanja nad tamkajšnjim prebivalstvom. Na to prošnjo je general Franco uradno odgovoril, da ne more biti govora o kakem maščevanju, ker njegova vojska prihaja kot osvoboditeljica, da zavaruje prebivalstvo, ne pa da bi nad njim uganjala nasilje.

Italija svari Francijo pred oboroženim vmešavanjem v špansko vojno

Mobilizacija letnika 1901 v Italiji

Rim, 26. januarja. m. S pisanjem francoskega časopisja o zadnjih dogodkih se bavi italijansko časopisje ter v »Giornale d'Italia« vodilni italijanski časnikar Virginio Gayda objavlja daljši članek, v katerem o Francovem prodiranju v Španijo. V svojih izjavah poudarja, da je zdaj gotovo, da se general Franco ne bo ustavil v Barceloni. General Franco bo začel s svojo ofenzivo proti severu, da si najprej podvrže vse ozemlje do francoske meje in s tem prepreči, da bi Francija pošiljala v Španijo svojo pomoč, zatem pa bo udaril na Valencijo in Madrid. Gayda dalje piše, da se Francija želi zavarovati na španskem ozemlju za vsak primer. Francoski krogi nameravajo zasesti španski otok Minorco in tudi nekatere strateško važne točke v španskem Maroku. Pravi, da bi to pomenilo tudi prvo napadalno akcijo na španskem ozemlju, ki je ne bi izzvala Španija, drugje pa neposredno vmešavanje v špansko državljansko vojno, pri čemer Italija ne bi mogla

ostati ravnodušna. Tretjič pa bi uresničitev teh načrtov pomenila nov napad na sedanje stanje v Sredozemskem morju, proti čemer Italija tudi ne bi mogla ostati mirna. Rimski časnikarski krogi tolnačijo ta članek kot odkrit opomin Franciji, ter rimsko poluradno glasilo »Informazione Diplomatica« v svoji današnji in večerjnji številki že začenja z napadi na Francijo ter ji očita, da je ona prva začela podpirati komuniste v Španiji. Šele pozneje, leta 1936 in 1937 so pričele prihajati v Španijo tudi italijanske prostovoljske čete na pomoč generalu Francu. Časnikarski krogi s tem najnovejšim dogodkom spravljajo v zvezo tudi vpoklic italijanskih vojaških obveznikov letnika 1901 pod orožje, kar smatrajo kot dokaz, da Italija ne želi, da bi jo mednarodni dogodki presenetili ali celo prehiteli.

Hitlerjev govor 30. januarja v Berlinu:

Kolonije za Italijo, Nemčijo in Poljsko

Berlin, 26. jan. o. Kancler Hitler bo imel svoj venki in po vsem svetu težko pričakovani govor 30. januarja ob 20 na seji nemškega državnega zbora. V poučenih krogih trdijo, da bo nemški voditelj pri priliki ponudil vsemu svetu mir, in sicer pod pogojem, da se takoj skliče mednarodna konferenca z naslednjim sporedom:

1. Ureditev razmerja med evropskimi državami ter ustalitev položaja po končni nacionalistični zmagi v Španiji.

2. Nova razdelitev kolonij na korist Italije, Nemčije in Poljske.

3. Splošna omejitev oboroževanja na vseh področjih.

London, 26. jan. o. Londonski krogi poudarjajo, da bo govor nemškega voditelja nedvomno najbolj senzacionalen, kar jih je zadnje dve leti imel, saj je napovedan za čas, ko bo nemir zaradi Španije v Evropi privrel do viška.

Zbližanje med Nemčijo in Sovjeti

Berlin, 26. jan. m. Vsi nemški listi danes veliko pišejo o bližnjem odhodu nemškega trgovinskega odposlanca v Moskvo in pravijo, da bodo trgovska pogajanja med Nemčijo in Rusijo zelo pozitivna. Izmenjava blaga med obema državama ter pospešila zblížanje med Nemčijo in Rusijo na vseh potrebnih področjih. V tem pisanju je videti dokaz

za dejstvo, da bo Nemčija svojo politiko do Sovjetov spremenila, ker hoče imeti na Vzhodu mir, čemur služi tudi njen najnovejši sporazum s Poljsko. Posebno pozornost vzbuja članek današnjega »Völkischer Beobachtera«, ki hvali junaštvo in dobro organizacijo sovjetske vojske.

Maršal Goering - novi nemški kancler

Pariz, 26. jan. m. »Paris Midi« poroča iz Berlina, da je zdaj z gotovostjo trdijo, da bo maršal Goering v najkrajšem času imenovan za kancelerja nemške države. Po informacijah omenjenega lista je nemško časopisje že dobilo navodila, da Hitlerja ne bo smelo več imenovati kancelerja in Führerja, pač pa samo Führerja. Maršal Goering je zadnje dni stalno v predsedništvu vlade, da bi se seznanil s posameznimi funkcijami te službe. Trdijo tudi, da maršal Goering ne bo več opravljal funkcije vojnega ministra in da bo ta položaj spet zaval le v primeru mobilizacije. To vest »Paris Midi« zaključuje z ugotovitvijo, da uresničenje teh govorov ne bi bilo nič posebnega, ker je Goering že danes v gospodarskem in političnem življenju Nemčije poleg Hitlerja najvažnejša osebnost.

Prška policija je večerj s posebnim odlokom ustavila list »Narodni Osvobodenci«, glasilo bivših legionarjev iz svetovne vojne. Ustavitev utemeljuje z določili zakona o izjemnih ukrepih oblasti. List je pisal, da so nekateri zadnji vladni ukrepi protistavni.

Vina za 200, tobaka za 160 milijonov din

Lanski pridelek vina, lanska potrošnja tobaka

Ljubljana, 26. jan.

Sedaj, januarja, je tako rekoč sezona za objavljjanje vsemogočih statistik, ki nam skušajo nazorno pokazati gospodarsko, finančno, socialno, kulturno in splošno naše življenje in nehanje. Doslej je bilo objavljenih po raznih dnevnikih že neseštevilo statističnih pregledov. Dnevni reporter je skušal ujeti v svojo mrežo v prvi vrsti podatke, koliko je Slovenija pridelala lani »sladke kapljice« in koliko je nasprotno »požgala sladke travice«. Posrečilo se mu je dobiti splošne podatke, ki nam kažejo prav jasno sliko o Sloveniji in nje položaju.

Koliko smo pridelali vina?

Lanska pomladanska pozeba je napravila po mnogih vinogradih ogromno škodo, prizadeti so bili zlasti nižje ležeči vinogradi, ko so bili drugače visokoležeči obvarovani pred to vremensko katastrofo, ki je zlasti hudo škodovala sadnemu drevmu. Naši vinogradi so bili na splošno napram letnim obvarovanjem pred poletnimi vremenskimi nevarnostmi, zlasti pred točo in nevihtami. Le vinogradi v bizelskem pasu so lani utrpeli večmilijonsko škodo, ko jim je poletna nevihta, spremljana z debelo točo popolnoma pokončala lepo se razvijajoče trte in nasade. Tem krajem je toča povzročila do 30 milijonov din škode in so tamonjšni vinogradi letos izkazali prav neznan pridelek. Na drugi strani pa so vinogradi po raznih krajih na Dolenjskem in Stajerskem letos prinesli obilen pridelek.

Lanski pridelek vina cenijo strokovnjaki na 398.499 hl dobre kapljice. Predlanskim je bilo nasprotno pridelano po vseh vinorodnih krajih 287.007 hl vina, torej za 111.492 hl vina več lani ko predlanskim. Cene letošnjemu pridelku so na splošno se dokaj zadovoljive, gibljejo se od 4.50 do 6.50 din in višje, to po kakovosti vina. Vzemimo neko povprečno ceno! Tako, recimo, 5 din za liter vina! Cenijo torej lanski pridelek na najmanj 199.249.500 din!

Lani je bilo drugače obdelanih 27.087 ha vinogradov, predlanskih 26.072 ha, torej za 1.150 ha več!

In koliko milijonov je šlo v zrak?

To o vinski kapljici! Kaj nam pa pokaže statistika o potrošnji različnih tobačnih izdelkov v Sloveniji? Točne statistike zaenkrat ne moremo objaviti, kajti monopolna uprava v Beogradu prav tajinstveno in skrbno čuva vse statistične podatke, kolikor smo v Sloveniji lani potrošili in izdali za tobak. Prav ogromne milijone! Ljubljanska uprava tobačne tovarne je pod najstrožjo kontrolo in ne sme izdati nikakih podatkov javnosti brez najvišjega dovoljenja monopolne glavne uprave v Beogradu. Pot do tja pa je dolga in težavna! Le pred leti se je reporterju takole na zvit način posrečilo zbrati točnejše podatke, koliko je Slovenija v enem letu pokadila.

V obratu 66 let

Ljubljanska tobačna tovarna obratuje sedaj na Tržaški cesti že 66 let. Poprej je bila dve leti nameščena v slavni »cukrarni« na Poljanskem nasipu. To od leta 1870 do začetka leta 1873. V začetku 1872 je v cukrarni izbruhnil večji požar, drugi za onim silno katastrofalnim leta 1887. V velikem dimniku tovarne je nastal ogenj, začelo je močno goreti, med delavkami, ki jih je bilo zaposlenih do 1000, se je pojavila strašna panika. Vse je drvelo proti glavnim izhodnim vratom. Obupane in prestrašene delavke so neko tovarišico pomandrale in je dobila tako hude poškodbe, da je obležala mrtva. Več delavk pa je bilo takrat hudo poškodovanih.

Veriženje s tobačnimi izdelki

V stiskah zadnjih let svetovne vojne je bil tobak kaj visok cenjen in za njega je meščen na delu dobil vse dobrine in razne nujne življenjske potrebščine. Veriženje se je bohotno razpelo. Ker so bili v tovarni delavci slabo plačani, so si skušali svoj bedni položaj izboljšati, da so verižili s tobakom, cigarami in cigaretami. Morala delavstva je padla, vrstile so se mesece za mescem velike tatvine. Mnogo delavcev in delavk je bilo kazensko obsojenih zaradi tatvine. Vršile pa so se še druge goljufije s tobakom. Ljubljanska policija je n. pr. januarja 1920 odkrila v študentovski ulici pravo »zasebno tobačno tovarno«. Tam so v zavrtke, opremljene z napisi in etiketami za najfiniši hercegovinski tobak zavijali najordinarnejši in najslabši ogrski tobak za cigarete, potem pa je šlo to blago pod »finim hercegovincev« v promet. Baje so spekulanti napravili prav čedne spekulacije in kupčije. Tatvine so sedaj v tovarni nehale.

Nekaj tobačne statistike

Kljub temu, da je tobačna statistika skoraj s sedmimi pečati zapečatena knjiga, se je vendarle reporterju posrečilo dobiti nekaj zanimivih podatkov, tako za Ljubljano z okolico in Maribor. Obe ti veliki mesti sta lani spremenili 61.914.571 din v dim! Maribor je lani izdal za tobak in tobačne izdelke 26.501.439 din in to za 2.145.832 din več kot predlanskim, leta 1937, Ljubljana pa vsem ostalim krajem prednjači!

Ljubljana z okolico v obsegu, kakor spada pod ljubljansko okrajno sodišče, je lani izdala za sladko travico 35.413.132.50 din in to za okoli 3 milijone 300.000 din več napram letu 1937. Splošno računajo, da je v Ljubljani in okolici najmanj 60.000 kadičev, od katerih odpade na vsakega najmanjši letni izdelek okoli 600 din za tobak. Ljubljanci z okolico so lani porabili 5.083.700 kg različnega cigaretnega tobaka od najfinjšega do najslabšega. Piparji so porabili 858.30 kg tobaka za »lulo«. Najrazličnejši cigaret je bilo spremenjenih v prah in pepel v ogromni množini 125 milijonov, 623.230 komadov. Na vsakega kadičca je prišlo takole okoli 2100 cigaret. Ljubljanci so dalje pokadili solidarno z okolici 1.740.970 komadov različnih cigar od najfinjših do najslabših. V dravski banovini so šle najbolj v promet »Drava«-cigarete, ki jih je bilo pokajenih 52 milijonov, 957.800 komadov, njim slede »Ibars«-cigarete z 28.713.600 komadi, na tretje mesto so sedaj prišle »Zetec« z 21.150.300 komadi in na četrto kot tobačna veselesa pa cigarete »Morava« z 18 milijoni, 223.500 komadi.

Slovenija je razdeljena na 36 glavnih tobačnih zalog, ki imajo splošno svoj sedež po mestih in krajih, kjer uradujejo okrajna načelstva in okrajna sodišča. Kakor so povedali dobro poučeni gospodje od tobačne rešije sitnemu reporterju, je Slovenija lani spustila v zrak in spremenila v pepel nad 160 milijonov dinarjev!

Ljubljana od včeraj do danes

Po bližnjih gričih, še bolj pa po visokih gorah, je zadnje dni snežilo. Prav nič čudnega, če se je tudi pri nas na ravnem shladilo. Krivec je pritisnil zlasti pod večer snovi in predsončnim. Tudi davi se je nekaj preskušal. Nizko je pritisnila megla, pršlo je iz nje. Marsikdo se je bil ponoči nadejal, da bo danes lep dan, saj so sijale zvezde, sicer ne s posebno veliko korajzjo, brlele so pa le. Pa ni bilo nič iz tega. Zjutraj smo se spet ozrli kvišku, pa je bil nebeški strop preprežen z gosto sivo pajčevino. Davi je bilo kar precej mrzlo, saj je termometer kazal +1°C. Nemara se bo kmalu spet odkod začel javljati sloviti »mrzli val«.

Sicer žlahtni sok vinske trte

Če ga ni preveč, ljudi rad spravi v dobro voljo in tudi najbolj čemerne pobrati, možaka, ki je včeraj okrog ene popoldne kolovratil tam na križišču med Verovškom in Figovcem, Evropo in hišo Kmečke posojilnice, pa je bil močno razhudil. Tako je vpil kakor jesihar in robančil kakor barič. Pa bolj slab je bil v nogah. Kar v več jezikiht so mu letele krilate besede iz ust. Tak ljudski tribun je podnevi v Ljubljani od sile, redek, Ljubljanci pa so povrh še neizrečeno radovedni že od prirode, za to ni prav nič čudno, če se je okrog možaka naglo naredila silna »stekac« od vseh strani. Očitno je bilo za možaka to le že na moč vzpodbudno, kajti nenadoma so iz njegovega grla začeli pretresati pročelja hiš kar tarzansko elementarni bojni klici. Ali glej! Če se je prikazal stražnik, krepki mož reda in postave. Toda s svojo pomirujočo pojavo je hudega možaka le ujezil. Zdal je še bolj robančil. Ljudje so vrli od vseh strani, nekateri so mislili, da nekoga, po vpijtu sodeč, prav gotovo devljejo iz kože. Stražnik je bil kar se da obziren, nazadnje pa ga je le minila potrpežljivost. Pograbil je hudega možaka ter ga začel potiskati pred seboj proti kolodvorski stražnici. Ljudje pa za njima kar v tropu! Mož se je nekaj časa upiral, potem pa je postal malodušen in šel je sam od sebe lepo voljno proti cilju. Tam se je najbrž malo zamislil in se oštel za svoje glasnike sposobnosti. Glasniki so bili v srednjem veku res bolj v časteh kakor so dandanašnji. Alkohol je res huda pijača, če ga je preveč, človeku kar pamet vzame. Ne poje zastoj za narodna pesem, da »na tleh leži en hud vojščak, pa kakor jaguje je krotak«. Prehuda mera dela napoto.

Moderno urejene trgovske lokale

je tam v Tavčarjevi ulici odprla znana trdka Karol Prelog. Tam na oglu Tavčarjeve in Dunajske

Judje prihajajo skrivaj čez mejo

Maribor, 25. januarja.

Na obmejni policiji v Mariboru imajo tri dujajske Jude, ki so se hoteli skrivati v s ponarejenimi dokumenti prebiti v našo državo. Je to cela družina, oče, mati in sin, ki so vsi trije prišli čez mejo po skrivnih tihotapskih potih. Najprej je prišel sin, mladi Oto Spitzer, ki je imel še največ sreče. Niso ga namreč naši obmejni pazniki videli ter mu je uspelo, da je prestopil najnevarnejši obmejni pas, v katerem se stalno nahajajo patrulje. Naslednjega dne pa sta se podala za sinom oče in mati. Johan in Adela Spitzer. Oba sta bila včasih ugledna trgovca na Dunaju, vozila sta se z lastnim avtomobilom, sedaj pa sta se morala na skrivaj, kakor dva tihotapeca, plaziti čez mejo. Komaj pa sta prišla na našo

stran, že so ju graničarji prijeli. Mož se je skušal izkazati z nekimi našimi dokumenti kot jugoslovanski državljan. Pokazal je domovnico občine Dragotinovo v Banatu. Ni pa mu to nič pomagalo, ker so pri preiskavi našli pri njem dokumente, iz katerih je razvidno, da je pristojen na Dunaj. Ko so Spitzerja z njegovo ženo orožniki vodili na žentiljsko postajo, pa so zagledali pred kolodvorom sumljivega mladega človeka, katerega so legitimirali. Izkazal se je s prav takšno domovnisko izkaznico občine Dragotinovo kakor Spitzer in tako so prijeli še njega. Pokazalo se je, potem, da je to Spitzerjev sin, ki je prejšnjega dne prišel čez mejo ter je v št. Ilju čakal na očeta. Poizvedbe so sedaj prinesle na dan, da je dobavil omenjene domovnice Spitzerju neki judovski trgovec iz Petrovgrada. Domovnice so bile ponarejene.

Mariborsko okrajno sodišče - najbolj obremenjeno v vsej Sloveniji

Maribor, 25. januarja.

Te dni izhajajo v časopisju razne statistike o delovanju naših okrajnih sodišč v preteklem letu. Z zanimanjem jih berejo zlasti juristi in pa ljudje, ki imajo dosti opravka v sodišču, z največjim zanimanjem, pa tudi z veliko jezo, pa jih zasledujejo sodniki mariborskega okrajnega sodišča. Saj je iz njih razvidno, da ima na primer sodnik mariborskega okrajnega sodišča v teku enega leta desetkrat toliko dela, kakor njegov tovariš, ki sodi kje v podeželskem trgu. To je vsekakor velika obremenitev, ki je dejstvo, da živi mariborski sodnik v mestu, nikakor ne odteta. O veliki obsegu poslov mariborskega okrajnega sodišča v lanskem letu pa nam pričajo sledeči statistični podatki:

Lansko leto je imelo mariborsko okrajno sodišče 4896 opominjalnih tožb (do zneska 6250

din), malotnih tožb (do zneska 500 din) je bilo 1986, meničnih tožb (do 12.000 din) 234, drugih pravn do zneska 12.000 din je bilo 4128, prisilnih tožb (rubežni, prisilne dražbe, prisilne uprave) je bilo 11.248, od tega pa vknjižb na nepremičnine 337, nalogov za rubežni premičnin in telesnu rubežni je bilo 5568, od tega pa je bilo izvršenih 2986, rubežni na plače je bilo 4258 (l. 1937 samo 2522). Prisilnih deložacij je bilo 137. Zapuščinskih zahtev je obravnavalo sodišče 1542, varstvenih in skrbstvenih zahtev (nezakonski otroci, odvzem očetovstva, vzgoja neletnih in varstvo njih pravic) 609; popolnih preklincev je izreklo sodišče 7, nepopolnih 5. Dovolilo je 1570 prenosov nepremičnin (prodaja posestev in hiš); v civilnih pravnih je podalo v 1519 primerih pravno pomoč; overilo je 2578 podpisov. Zemljiškoknjižnih zahtev (predlogov za vknjižbo itd.) je bilo 8452. V civilnem postopanju je imelo sodišče 634 rekurzov in prizivov, v kazenskem pa 114. Kazenskih zahtev se je obravnavalo v preteklem letu pred okrajnim sodiščem (v glavnem razni prestopki) 3552, prestopkov mlajših mladoletnikov je bilo 114.

Posli mariborskega okrajnega sodišča naraščajo od leta do leta ter so v primeri a predlanskim letom znatno višji. Razumljivo, da jih sodišče jedva še zmaguje. Zato še čimdalje bolj kaže potreba, da bi se posli mariborskega okrajnega sodišča razdelili, kakor je to v Ljubljani, ter bi se osnovalo še posebno sodišče za okolico.

Vremensko poročilo

Uradno poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSZ in SPD od danes:

Kranjska gora: —1, drobno mede, 20 cm snega; Rateče-Planica: —1, oblačno, 30 cm snega, osre-njen; Planica-Slana: —4, oblačno, 30 cm snega, prišč; Doline-Mojstrana: 0, drobno mede, 13 cm snega; Pokljuna: —2, oblačno, 35 cm pršila na 40 cm podlage; Dom na Komni: —4, drobno mede, 120 cm snega, pršič; Gorjuše: —1, drobno mede, 10 cm pršila na 10 cm podlage; Velika Planina: —5, sneži, 45 cm pršila.

Akademikom slovenske univerze

Jutri, v petek, 27. t. m. ob 3 pop. bo občni zbor, v soboto, 28. t. m. od 8 do 14 pa volitve največjega akademskega foruma, začasne reprezentance naše univerze, A k a d e m s k e a k c i j e, v kateri vodimo zavedni slovenski akademiki žilavo borbo za vzpostavitev slovenske univerze in za dosego študentskih pravic.

Ob vsestranski podpori vsega zavednega slovenskega naroda smo že mnogo dosegli, toda naš cilj ostane: popolna slovenska univerza.

Pozivamo vse študente in študentke, da pri sobotnih volitvah v interesu naše univerze strnjeno in enotno glasujejo za slovensko narodno listo in našega predsedniškega kandidata tov. Ludvika Leskovarja, cand. iur.

SLOVENSKI AKADEMIKI.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Pustolovščina, ki jo je Antonio doživljal na vozu, ko so se peljali ob Salmi, se mu je že pozneje zdela kot sanja. Ker je tako nepričakovano in vse prej kot blagodejno ter brez pravega vzroka motil njegovo pot, je le še pozivila spomin, kako je bilo v Alpah. I je tudi grozotne poteze v obrazu.

Antonio je stopil z voza in se odzval klieu narave. Na tem kraju je delala cesta oster ovinek okoli skal. Malo dalje je bila spet strma skalna pečina. Da bi ga nihče ne motil, je moral splezati čez majhen vzpon. Slučajno je opazil, da je stara cesta prej vodila tik pod krajem, kjer je čakal voz, naravnost v pokrajino in se za gričem izgubljala. Po tej poti se je vrnil k vozu. Na malem koščku neporabne ceste je bila samo ena sled koles. Narediti so jo močni kolesni obroči, kakršne so imele topniške lafete. Več konj, najmanj štirje, je ocenil, mogoče tudi več...

Nehote je pogledal na nasprotno stran nekdanje ceste navzgor. Sledovi so drsli proti nasuti zemlji, ki je čisto zapirala. Postal je radoveden. Odkar je bil v Afriki, se je zanimal tudi za sledove. — V trenutku se je vrnil nekaj korakov nazaj na staro cesto in prišel do kupa skrila, pod katerim je tisto »nekaž na kolesih« in s šestimi konji peljalo proti goram.

Tu ni bilo nobenega dvoma več. Da bi obrnil, ni bilo prostora, ~~na~~ pa z vozem tudi ni šlo. Vsi sledovi kopit so kazali v isto smer. Ti sledovi in sledovi širokih koles so vodili naravnost na dvajset čevljev rok predor in izginiti v njem. Bila je podobna, kakor da si je nekdo beklensko bitje izbralo prav tale kraj za svoj povratek v podzemlje. Znotraj pa vse to ni kazalo tako strahotne slike. Kako mino je Antonio takole stal ves prepaden. Odgrbel je nekaj kamna in se prepričal, da je sled vodila tu navzdol. Sprožilo se je kmenje pod njegovimi nogami v mal plaz.

Golovo so inženirji gradili novo cesto na ovinkih mimo skalovja toliko bolj trdno. Stara cesta je bila sicer krajša, pa nevarnejša. Je je le to »nekaž na kolesih« zavozilo v kamenje... Je sta ~~na~~ don Luis tičala nekje v skalovju s svojo kočijo vred zasuta s tisoč toni kamena... Od Milana sem ni več pomislil na kočijo, ~~na~~ bilo mu je jasno, da so to njeni sledovi, ki vodijo naravnost v svetlo gorovja. Mar zares vodi tja noter? Prešinilo ga je kot nekako svarilo, ~~na~~ da ne bi sprožil kamena, se je plazil od

2 kamna do kamna čez sipino, ki je zasula staro pot. Tik za njo pa je sled vodila dalje.

Videl je še kakih sto metrov pred seboj, kako se je skozi nekako kotlino oblike črke V vila med skalami. Suhi plaz se je je izognil. Vedel je: Samo za las je manjkalo! Zakaj so vozili po tej poti? Le zakaj?

Stekel je sključen dalje v votlino in obstal v nekakšnem, s sopro napolnjenem kotlu.

Stara cesta je tu strmo vodila navzdol. Sledovi koles so bili zelo globoki in še čisto sveži. Splezal je za nagnjeno skalo in opazoval dalje.

Kočija s šestimi konji — dobro je torej uganil — je stala kakih sto čevljev pod njim za lučaj daleč. Stala je na grižu nad previsom. Vsi konji in mežli so bili vpreženi. Postava, zavita v debel plašč, je čepela na kozlu. Konji so imeli glave povešene in so gledali v smeri proti novi cesti, ki se je v ostrem ovinku vila ob prepadu. Vse je kazalo, da so nekaj čakali.

Antonio je oprežno ogledal vse naokoli. Nekje mora biti kakšna straža. Zdal ni več dvomil, da je imel Beppo prav, ko je trdil, da je don Luis v Livorno nalašč zavozil v njihovo berlino. Takrat so res morali prežati v stranski ulici. Navidez naj bi se zgodila »ne-sreča«. Zdal pa so prežali v tej velikanski stranski ulici, ki jo je zgradila narava sama, in jim nastavili nevarno past. En sam pogled je zadostoval, da se je prepričal o tem. Vse uat je bil pred njim kot na šahovnici. Kočija bi jo izvozila, berlina pa bi bila »mat« za vedno. Utri si je roso čelo. Prvič je do dna spoznal, kako globoko je don Luisovo sovraštvo.

Grmize, na katerem je stala kočija, je bil videti kot nekakšno dno kamnitega amfiteatra, obdanega z razvalinami. Soteska se je ob njem razširila. Nova cesta je zavijala okoli strlečega skalovja ostro v zavetje in vodila dalje ob prepadu. Ob robu ni bilo zidila. Kaj še! Nič lesene ograje ne. Cesta je strmo padala v prepad. Iz žrela pa so se dvigali majhni oblaki in megla. Reka je morala biti kake četrt milje nižje, kot se je dalo sklepati po njenem bobnjenju.

Antonio se je grenko nasmehnil. Kočiji ni bilo treba drugega kot da se z višine zaleti v berlino, čim bi ta zavila za steno. Napad je bil dobro preračunan. Njihov voz bi moral zmagati, berlina pa bi strmoglavila v prepad.

Zaslišal je Vincenca in Pujola, ki sta ga klicala. Oster žvižg je odjeknil izza granitnega plazu, ki je bil nasut čez cesto. Tu je torej tičala straža. Mož na kozlu se je zganil in urejal vajeti. Tudi konji so prisluhnil.

Antonio se je obrnil in zlezel globoko sklonjen nazaj na staro cesto. Komaj deset minut se je zadržal. Zdrčal je po kamenju in

se ustavil ob berlini. Pujol in Vincenc sta mu veselo vriskala nasproti. Ko pa sta zagledala njegov blede obraz, sta utihnili.

»Ali si mar srečal volka?« je vprašal Vincenc.

»Še kaj hujskega,« je odvrnil Antonio in jima v nekaj besedah razložil, kakšno past so jim nastavili. Na ceto je narisal načrt za Pujola, ki je pazljivo sledil vsaki njegovi besedi.

»Imate pistole, monsieur?« je vprašal.

Antonio je pritrdil.

»No, dobro, potem splezava gor in zgrabiva stražo. Gospod Vincenc bo tačas pazil na voz.«

Pujol se je spodbujajoče smehljaj Antonio.

»Z mano grem,« je dejal odločno Vincenc in stopil z voza. Bil pa je precej blede.

»To nam nič ne pomaga, Pujol. Lopov nas lahko opazi in nam da še druge na vrat.«

Vincenc je zlezel nazaj na voz.

»Jo že imam!« se je domislil Pujol. Kar svetil se mu je obraz.

»Samo malo sem pogledal.«

Potegnil je Antonia za seboj in pokazal na soro, ki je zadaj gledala izpod voza. Na njej je bil obroč. »Spodaj je majhna zavora,« je pripomnil Pujol, »ki jo trdno drži. To zavoro snamemo, na obroč pa privežemo jermen. En sam dober sunek, in konji bi z vprego vred zdrijali naprej, voz pa bi ostal zadaj.« Potegnili so soro z voza in pritisnili na zavoro. »Jaz bom jahal osedlanega konja. Razumete? Nato gre kočija čez krov — skozi luknjo — naravnost skozi nas.«

Pujol je živahno mahal z rokami.

»Ce bi tebe ne imeli...« ga je pohvalil Antonio.

Urno so šli na delo. Zavore so odstranili in pritrdili na obroč močan jermen.

Kaj pa počenjata tam?« je vprašal Vincenc z voza. Niso se dali motiti. Antonio je navdušen nekaj razlagal Pujolu.

»Slišali so samo vaš klic,« je dejal in splezal na kozla, Pujol pa se je povzpnel na prvega konja. »Petdeset korakov daleč nas še ne bodo zagledali. Seie, kadar zavijemo okoli hriba. Potem gremo še kakih dvesto korakov ob ovinku. Ta je zelo oster, pazi, Pujol! Zdi se mi, da bo znamenje za nasok strel, da bi se mi zagledali v napadno smer. Tedaj se ne oziraj! Zakričaj bom, ko pofegnem soro. Ti pa dirjaj naprej. Pazi, da konji pri zaletu ne klecnejo, kajti potem bi bilo... konec.«

»Vi ste resnično čisto...« je dejal Vincenc in pogledal skozi okno.

»Napre!« je dal povelje Antonio.

Vincenc je padel na svoj sedež. Voz je zdrvel po cesti. Vincenca bi lahko pustili zunaj, je menil Antonio, toda —. Počil je strel iz pistole. Pridrveli so na ovinek.

Od tu in tam

Prihodnja seja narodne skupščine bo bržkone sklicana za 6. prihodnjega meseca. Verifikacijski odbor je svoje delo v glavnem končal, le poročilo za plenum skupščine mora še sestaviti. Obenem bo izvolil iz svoje srede poročevalce. Seja skupščine se bo zakasnila zaradi praznovanja praznikov 1. in 2. in zaradi muslimanskih praznikov 3. in 4. februarja.

Stalna delegacija lesnih izvoznikov zboruje v Zagrebu. Delegacija se bavi z vsemi vprašanji, ki zadevajo izvoz našega lesa. Lanski izvoz je v primeri s predlanskim letom nazadnje skoraj za tretjino, deloma zaradi starih zalog iz l. 1937, deloma pa zaradi plačilnih težav državi, ki kupujejo les pri nas. Poleg tega pa so nastale lani velike spremembe v gospodarskem ustroju nekaterih držav, tako v Nemčiji in Madžarski. Prva je s priključitvijo Avstrije dobila velike gozdove, druga pa tudi s priključitvijo gozdnatih delov Slovaške in Podkarpatske Rusije. Zelo važno vprašanje za naše izvoznike lesa pa nastaja tudi z novo uredbo v Italiji, ki uvaja monopol na uvoz lesa.

Zanimiva pravda med dvema zdravnikoma psihiatroma teče pred belgradskim sodiščem. Tožila se namreč izredni univerzitetni profesor dr. Stanojevič in upravnik umobolnice dr. Guelmino zaradi zapisnika, ki ga je pri preiskavi nekega umobolneca sestavil dr. Guelmino. Ta je pregledoval bolnika, kateremu je bil dr. Stanojevič naredil spravevalo, da je duševno popolnoma zdrav. Dr. Guelmino je ugotovil, da je bil pregledani bolnik vse prej kakor duševno zdrav ter je zato v protokolu napisal, da je dr. Stanojevič bržkone naredil zdravniško spravevalo, ne da bi bolnika sploh pregledal. Sli je namreč za bogatega človeka, na katerega oporoki so imeli dediči velik interes. Dr. Stanojevič se je zaradi te ugotovitve čutil užaljenega in je svojega stanovskega tovariša tožil. Ker bo moralo sodišče poklicati na pomoč več pri in strokovnjakov, je bila razprava preložena na nedoločen čas.

Doseljence, ki so se priselili v njihovo sredo, so ubili Arnavti v vasi Devet Jugovitev blizu Prištine. Rama Rahmanovič, čeprav tudi sam arnavskega rodu, ni bil med svojimi sonarodnjaki nič preveč gostoljubno sprejet, ko se je naselil na posestvu, ki si ga je kupil. Plodna zemlja, ki jo je pridno obdelal, mu je dala dober in obilen sad. To je še bolj pogrelo ostale vaščane, ki nikoli niso mogli trpeti med seboj doseljencev. Zato so zmerom prežali na Rahmanoviča in ga pred dvema tednoma tudi iz zasede ustrelili. Truplo so zavlekli v gozd in ga prekrili z vejami. Značilno pa je, da se je nahajal med ubijalci tudi vaški muslimanski hodža.

Usoda sarajevskega pokojniškega zavoda, katerega ustanovitev je predvidevala uredba o obveznem zavarovanju zasebnih namestencev v vsej državi, še ni odločena. Ljubljanski pokojniški zavod je od ustanovitve vseh ostalih zavodov vodil skupne posle, dokler se ni prvi odtrgal belgradski zavod, ki je začel samostojno poslovati. V nekaj mesecih bo začel uradovati tudi zagrebški zavod. Kaj bo s sarajevskim zavodom, pa ni znano. Gotovo je to, da se je iz področja tega zavoda prijavilo mnogo manj zavarovancev, kakor pa je bilo pričakovati. Ker bi bilo poslovanje nerentabilno, so v Belgradu sprožili predlog, naj bi se Sarajevo priključilo belgradskemu zavodu tako, da bi poslovala v Sarajevu le podružnica. Sarajevski gospodarski krogi pa so takoj povzdignili svoj glas proti takim naklepom in se začeli sklicevati na poročila ljubljanskega zavoda, ki še zmerom vodi posle sarajevskega zavoda. Iz teh poročil so Sarajevo povzeli, da bi njihov zavod kljub nizkemu številu zavarovancev mogel neovirano poslovati. Za svoj boj proti centralističnim težnjam Belgrada so zainteresirali tudi svoje zastopnike v vladi.

Zaradi 15-letnega dekleta sta padli dve glavi v vasi Seferju pri Gnjilanih. Džemal Arsljevič je prošil za roko 15-letne Adidže za svojega sina. Ker je premočno ponudil za nevesto, je moral iz hiše praznih rok. Pač pa je imel več sreče bogati Ardijski Isakovič, ki je izprosil roko iste deklice za svojega sina Mehmeda. Ta tokra med Arsljeviči in Isakoviči pa se je spremenila v pravo smrtno sovražnost. Kar na lepem se je na dvorišču Arsljeviča pokazal v družbi Isakovičev Ramiz Ajdarevič in začel izzivati. Da bi svojo šalo še pokaževal, je začel iz samokresa streljati v zemljo. Medtem pa so prileteli iz hiše Arsljeviči in se z izzivajo spoprijeli. Med bleskanjem nožev so pokali tudi samokres, dokler nista obežala dva mrtva iz Isakovičeve rodbine, dva pa sta obležala težje ranjena.

Za lisice je skočil v 60 metrov globoko jamo lovec Periša Simić iz Uba v Srbiji. Mož se je bil vračal z lova, v nahrbtniku pa je nosil pet zajcev in dve lisici. Nenadoma pa so njegovi psi prignali predenj lisico. Simić je pomeiril, toda zgrešil. Psi so se poglajali za živaljo, a lovec za njimi. Pa je lisica skočila v jamo, a lovec, ne da bi pogledal v globino, tudi. Ko pa je običal v globoki jami, je šele spoznal, da ne more več ven. Klical je na pomoč, ker pa ni bilo odziva, se je sprijaznil z usodo in si uredil prebivališče. K sreči je imel v svoji malhi dovolj hrane zase, pse pa je nakrmil z zajci. Šele tretji dan je začel iz bližine sekanje drv. Poklical je na pomoč, nakar so ga kmetje potegnili iz jame. Vse tri dni v jami pa ni zatlenil očesa, ker se je bal volkov.

Grozen zločin je bil izvršen pred dvema dnevi v Bežaniji pri Zemunu. Ugledni kmet Joca Macura je bil v sporu z družino Risov zaradi tega, ker je dvanajsetletni sinček Risov pretepel njegovega sinčka. Drug drugemu so potem grozili z osvetilo, toda izpeljali so jo Risi, ki so zmerom prežali na Macuro. Ko se je Macura v ponedeljek zvečer vračal iz gostilne, so ga trije bratje Risi počakali in napadli. Prizadejali so mu z noži več ran, toda Macura je kljub temu pobegnil in stekel proti svojemu domu. Toda tik pred pragom ga je eden od napadateljev dohitel in ga z več vbodi ranil do smrti. Zločin je bil odkrit šele naslednjega dne, ko so nesrečnikovo truplo našli v jarku pred domom. Morilec pa si je po storjenem zločinu doma umil roke, se poslovol od žene in otrok ter se odpeljal v Sremsko Mitrovico prijaviti se sodišču.

Svojo priležnico je vrgel raz most v reko kmet Todor Janković iz Srbobrana. Komaj pa je žena padla v vodo, se je svojega dejanja pokasal in še sam skočil za njo, da bi jo rešil iz valov. Ljudje, ki so videli vse prizor, so jima priskočili v pomoč in obadva rešili. Janković se je s svojo priležnico, s katero je imel tudi dvoje otrok, sprl. Ženska je nazadnje pobrala svoje stvari in odšla na postajo z namenom, da se vrne k svoji materi. Janković jo je epotoma pregovarjal, naj se vrne k njemu. Ko pa besede niso zalegle, je žensko pograbil in jo vrgel preko ograje mostu v reko.

Sedanja mestna uprava stopa v četrto leto: Ploden obračun vestnega dela

Ljubljana, 26. jan.
Dne 10. decembra 1935. so bili z ukazom kraljeveških namestnikov imenovani v mestni svet ljubljanski novi možje. Dne 23. decembra pa so se zbrali v zborovalni dvorani z novim ljubljanskim županom dr. Adlešičem k prisegi. V težkem položaju je župan dr. Jure Adlešič s svojimi občinskimi svetovalci in sodelavci prevzel oskrbnišvo mestne občine, ki je bila gospodarsko že prav na robu propada. Pogumno je prevzel naloge in se lotil trdega dela. Prvo leto so novi krmari ugotavljali glavne napake in hibe, ki so težile občino, pomagali so z vsemi močmi in res se jim je končno posrečilo, da so mestno gospodarstvo spet naravnali v normalen tek. V drugem letu so posvetili vse svoje moči delu za čim boljše ozdravljenje in učvrščenje vračajočega se zdravja. V tem letu si je nova uprava že pridobila splošno zaupanje. Začela je sestavljati načrte za bodoče delo. Tretje leto pa je lahko že pristopila k postopnemu uresničevanju svojih načrtov. Pri tem je ravnala skrajno varčno, vestno in pametno, tako da je z najmanjšimi možnimi stroški napravila občudovanja vredna velika in lepa dela. Ko stopa v četrto leto svojega dela, se občinska uprava dobro zaveda svoje odgovornosti, dosedanjim uspehi pa jo bodrijo za novo delo in k optimizmu, ki je po pokazanih rezultatih v vsakem pogledu povsem upravičen. Njeni novi načrti so še vse lepši, pogumnejši in večji od dosedanjih, ki so bili v tej dobi že uresničeni.

Težko je bilo gospodarsko stanje

Ljubljanske mestne občine, ko je upravo prevzelo sedanje vodstvo. Do konca proračunskega leta je bilo še več mesecev, proračun pa je bil že skoraj popolnoma izvršan. Blagajne so bile prazne, v njih so ležali le več let stari neporavnani računi. V Mostah in v Zgornji Siskii je občinsko blagajno upravljal esksekutor, ki je rubil tudi že v Ljubljani. Proračunski deficit je dosegel visoko vsoto 16 milijonov dinarjev.

Treba je bilo poseči po radikalnih sredstvih. Vpoštev je prišlo predvsem skrajno varčevanje. V ta namen so novi možje, dasi neradi, morali znati tudi plače mestnemu uradništvu ter delavstvu, čeprav so te plače kljub vsemu še vedno ostale višje kakor plače državnih uslužbencev v enakih kategorijah. S pogajanjem je nova uprava znižala bremena nekaterih dolgov, znaniha je bila predvsem obrestna mera. Prišlo se je tudi z rednim odplačevanjem na novo zapadlih anuitet. Mestna občina si je spet pridobila kredit in ugled.

Pogled v takratne mestne finance je pokazal, da ima občina s Splošno maloželezniško družbo več ko 230 milijonov dolga in da je Ljubljana najbolj zadolženo mesto v državi, saj je odpadlo na vsakega prebivalca približno 2705 dinarjev občinskega dolga.

Visok znesek — 4 milijone in pol dinarjev — so izkazovali zapadli računi. Poravnane račune so dobivali v prvi vrsti tihi obrtniki in trgovci, ki so imeli pri tedanji upravi evoje zveze, drugi, res potrebni, pa so morali čakati na denar. Nadležnim upnikom so obetali kar 12% obresti. Celo mestu zaupane kavicje so bile porabljene; pogodbe so ostale zaprte, saj ni bilo denarja niti za kolke. Kredit za smodnišnico je bil porabljen za bežigrasko šolo, ki pa je v surovem stanju čakala delavcev, z zidavo smodnišnic pa niso mogli začeti.

Treba je bilo prijeti trdno. Poleg drugega je nova uprava vpeljala spet staro davčno moralo: pred zakonom so z nekaterimi davkoplačevalci zamudniki evrnali prejšnje čase praznealjveše kot z drugimi. Zdaj je to namah minulo. Pravičnost in nepristranost je vrnila zaupanje in davčno moralo. Občani so drug za drugim pričeli redno plačevati mestne davčnine.

Samo po dotoku so posledj smeli biti angažirani krediti, stroga kontrola je bila uvedena v izvajanje proračuna. Le na ta način je bilo mogoče proračun spet uravnovesiti ter ga točno izvajati.

Mestna hranilnica je postala likvidna

Mestna hranilnica ljubljanska je bila nekihvidna in od 1. januarja 1933. pod zaščito kakor mnogi drugi denarni zavodi. Gospodarstvo v Ljubljani je zamrlo. Potrebno je bilo, da spet oživi. In v tej smeri bi prav mnogo pripomogla prav rešitev Mestne hranilnice ljubljanske.

Ze Državna hipotekarna banka je poskušala, poskušala je posredovati tudi zasebna banka, pa ni bilo dovoljnega rezultata. Pri novem načrtu občinske uprave je pomagal finančni referent Državne hipotekarne banke; po tem načrtu naj bi stopila na delo sama mestna občina brez slednjega posredovanja kakšne zasebne banke in brez provizij. S pomočjo častnega ljubljanskega občana dr. Korošca in dr. Kreka je občina dobila poso-

Športne vesti

Rallye Monaco — v kraju. Ex aequo sta dobila letošnjo Rallye-Monaco pri gospodih dva para, in sicer Paul-Contet na Delahayeju in Trevoix-Lesurques na Hotchkissu. V damski konkurenci je zmagala dvojica Simon-Largeot na Hotchkissu. V drugi kategoriji je zmagal Gordini na 8 CV Simca.

Tepež in solzilni plini v Rio de Janiero. Pri tekmi za južnoameriški nogometni pokal med Brazilijo in Argentino na stadionu Botafoga v Rio de Janiero je ob stanju 2:1 za Argentino prišlo do hudih preteпов. Najprej so se Argentinci uprli, ker jim je bil brazilski sodnik Monteiro prestrgo prisodil enajstmetrovko, nato pa se je v tepež vmešalo 70.000 ljudi. Nastopila je končno policija, ki je očistila igrišče. Uporabiti je morala celo solzilne pline. Pri tepežu je bilo mnogo oseb tudi težje poškodovanih.

Montblanski smuški pokal je dobil v nedeljo v posameznem najboljšem smuku v času 8 minut, 13 sekund in 1/2. Masson. Na drugem mestu je Viotti, na tretjem Leon Zermatten. Masson je zmagal tudi v vseh treh zaporednih smukih na isti progi skupno s časom 10 minut in 5 sekund.

V praškem zimskem stadionu bo v dneh 11. in 12. februarja tekmovalje za svetovno damsko drsalno prvenstvo. Največje zanimanje vlada za ponovno srečanje med sedanjo svetovno prvakinjo Megan Taylorjevo in bivšo svetovno prvakinjo Cecilijo Collidgejevo. Pražani pričakujejo tekmovalje z velikim zanimanjem.

Nov svetovni plavalni ženski rekord je včeraj v Ostendiju postavila v plavanju na 500 metrov prsno Belgijka Yvonne Van Dekerehove. Za to progo je rabila 8 minut, 1 sekundo in 6 desetink. Prejšnji rekord Inge Sörensenove je znašal 8 minut in 19 sekund.

jilo 30 milijonov dinarjev celo pod boljšimi pogoji, kot jih je bila prejšnja uprava sama ponujala. Uprava pa je razpisala še notraje posojilo v višini 20 milijonov dinarjev, zbralo pa se je celo kar 37.350.000 dinarjev, kar dovolj jasno kaže, da je sedanja uprava deležna popolnega zaupanja.

Ti dve posojili sta poravnali obveze mesta do Mestne hranilnice. S tem pa je hranilnica postala spet popolnoma likvidna, — živ steber našega gospodarstva.

Zdaj pa je uprava lahko pristopila še k saniranju drugih stvari. Bežigrasko ljudsko šolo zidamo s prihranki — je govorila prejšnja uprava — zazidala pa je vanjo celo kredit za smodnišnice. Nov kredit zanjo je sedanja uprava dobila pri SUZOR-ju. Kmalu je bila lahko zidana in odprta. Vrnjeno pa je hkratu bilo posojilo smodnišnicam. Tudi one so že prišle pod streho.

Premajhna je bil delavski dom. Pri javni borzi dela je sedanja uprava dobila 1.700.000 din brezobrestnega posojila. Zgradila je ob Bleiweisovi cesti nov trakt, v katerega je namestila žensko zavetišče. V starem traktu Delavskega doma so bile povečane jedilnice. Od 300 porcij je število naraslo na 800. Prej so za ta zavod skrbeli plačani uradniki, zdaj pa brezplačno skrbje zanj mestni očetje. — Sedanja občinska uprava je postavila »Navje«, gaj zaslužnih mož, v gradnji pa so »Zale«, prekrasno zasnovana mrtvašnica, ki jo zida Mestni pogrebni zavod. Prejšnja leta je Mestni pogrebni zavod imel za 400.000 din neplačanih računov, lani pa je že izkazal nad 100.000 din prebitka, ima pa tudi 450.000 poslovne rezerve ter že plačane letošnje anuitete za novo posojilo 2 milijona dinarjev za »Zale«.

Na Zale se bo preselil ves pogrebni zavod, poslopje na Ambroževem trgu pa bo občina porabila za druge namene. Staro poslopje na Ambroževem trgu je občino stalo več kakor jo bodo veljale vse Zale z zemljiščem, s poslopji in z nasadi.

Križi s Splošno maloželezniško družbo

Ljubljanska občina je pred časom sklenila nesrečno pogodbo s Siemensom. Izguba je letno segala v milijone. Prejšnja občinska uprava je poskušala stvar ozdraviti tako, da bi občina v ta namen žrtvovala največ. Delnice brez vrednosti naj bi po žrtvi občine dobile vrednost. Sedanja uprava je to misel zavrnila. Položaja je kriv tudi Siemens in zato mora žrtvovati tudi on. Občina je od njega brezplačno zahtevala delnice, ki jih je Siemens imel tretjino. Sprva se je Siemens upiral, saj mu je pogodba z občino jamčila za delnice 1.2 milijona din. Uprava občine pa mu je zagrozila s konkurzom — in Siemens ji je nato rad ali nerad izročil delnice brezplačno. Na ta način je občina sama postala lastnica podjetja. Splošno maloželezniška družba pa je kot mestno podjetje dobila tudi še 6.726.000 din posojila pri Pokojniškem zavodu. Zgradila je nato s samimi domačimi močmi izredno naglo novo progo k Sv. Križu, zvišala na vseh progah promet, obnovila vso dolenski progo ter zgradila njen podaljšek do Rakovnika, preuredila opatijske vozove. Isto pa bo naredila še z ljubljanskimi vozovi, zgradila bo dvojni tir na Tržaški cesti ter izdelala sedem novih voz, da bo lahko izrabila naglo rastoči promet.

Občina je bila do sedaj revna na zemljiščih. V središču mesta ni bil rezerviran niti prostor za novo magistrat. Sedanja uprava je kupila Mahorovo hišo, kjer bo stal bodoči magistrat. Kupila je Bokalce z 38 ha zemljišča; tam bo zgradila socialne ustanove za meščanske in revnejše sloje. Zdravila je Kollmanovo posestvo. Tam bo razširila tivolske parke, kjer bo napravila moderna otroška igrišča ter prvi mestni narodni park v državi. Kupila je na Gradu nove parcele ter bo v kratkem uredila Grad. Vsa ta posestva pa so bila kupljena na javnih dražbah ob najpovoljnejših cenah in brez provizije.

Bratee našega lista opozarjamo, da se bo v kratkem predvajal v kinu Matice veličastni, monumentalni film

ROBIN HOOD

ki izhaja kot podlistek v našem listu. Robin Hood je največji film sedanosti in predstavlja po svoji idejni zamisli in po igralkah Errol Flynn in lepotici Olivia de Havilland in po režiji Mihaela Kerteza višek v filmski umetnosti.

Maribor

Fantovski odsek Maribor II. Danes ob pol 20 redna telovadba v Miklošičevi ulici 2. Točno! Dekliški krožek frančiškanske prosvete vabi dekleta, da se udeležijo sestanka, ki bo danes zvečer ob pol 8 v »Domu« na Slomškovem trgu 12. Za vse članice je udeležba obvezna. Novinke — vabljenje.

Ljudski oder. Danes zvečer ob 8 sestanek na odru. Vsi in točno!

Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico ima v nedeljo 29. januarja ob 16.30 letni občni zbor na Aleksandrovi 6. Vabljeni člani in članice.

Na Ljudski univerzi jutri, v petek, ni predavanja. V ponedeljek 30. januarja predava profesor dr. Rudolf Horvat iz Zagreba o zgodovini Dalmacije, posebno Dubrovnika. Skioptične slike.

Zveza Maistrovih borev v Mariboru poziva svoje člane, zlasti one, ki stanujejo v Mariboru in bližnji okolici, da poravnajo še pred občinim zborom vso članarino do leta 1939 in sicer v tajništvo naše Zveze v Mariboru, Kopališka ulica 17 — Narodni dom, ki uraduje dnevno od 8—12 dop. in od 3—6 popoldne.

Joe Louis spet zmagal v dveh minutah

Newyork, 26. januarja. Snoči je bila pred 17.350 gledalci, ki so plačali približno 100.000 dolarjev, v Madison Square Gardenu prvič v zgodovini boksa tekma za svetovno boksarsko prvenstvo v teški kategoriji med dvema partnerjema, ki sta bila oba črna. Borila sta se Schmelingov zmagovalac Joe Louis in John Henry Lewis. Pred tekmo sta se tekmeča stehtala. John Henry Lewis je tehtal 90.375 kg, Joe Louis pa 100.25 kg. Stave so bile tik pred začetkom borbe 10:1 za Joe Louisa, kakor je bilo tudi pričakovati.

Sprva je Joe Louis prepustil iniciativo Johnu Henryju Lewisu, sam pa je poskušal držati le

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v C°	Relativna vlažnost v %	Ubravlost 0-10	Veter (amer. jakost)	Pada-vino m/m	Vrsta
Ljubljana	752.0	6.4	0.6	92	10	SW ₁	12 dež
Maribor	751.4	8.0	1.4	80	0	SE ₁	—
Zagreb	758.0	8.0	3.4	70	10	NNW ₁	0.7 dež
Belgrad	755.5	7.0	4.0	80	10	W ₂	—
Sarajevo	757.7	6.0	3.0	90	0	U	1.0 dež
Vis	752.0	8.0	4.0	70	5	N ₁	—
Split	753.0	14.0	8.0	50	4	NE ₁	—
Kumbar	750.4	16.0	9.0	40	8	SE ₁	—
Rab	755.7	11.0	5.0	70	4	ESE ₁	—
Dubrovnik	750.4	15.0	8.0	50	7	NE ₂	—

Vremenska napoved: spremenljivo vreme. Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večerj do danes: Iz noči do 10.20 je bilo oblačno in je v presledkih rosil dež. Ob 11.20 se je oblačnost pretrgala, nakar je posijalo sonce. Popoldan do 17 se je oblačnost spremenjala, ob 17.10 pa se je pooblačilo. Ponoči se je zopet zjasnilo.

Koledar

Danes, četrtek, 26. januarja: Polikarp. Petek, 27. januarja: Janez Zlat.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakaržič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayr, Sv. Petra cesta 78.

15. prosvetni večer bo v petek, 27. jan. ob 8 v beli dvorani Uniona in bo zanimal vse častilce našega največjega pesnika Prešerna. Prešernova rojstna hiša v Vrbi je odkupljena z na novo revidiranim kmečkim domom za družino Vovk-Ribišev iz Vrbe. O tem bo predaval Prešernov rojak g. pisatelj Fr. S. Finžgar. Podal bo poročilo o delu o zbirci šolske mladine in drugih dobrotnikov. Predavanje bodo spremljale zanimive akioptične slike ki nam kažejo vse, kar je v zvezi s pesnikom Prešernom. G. pisatelj ki vodi to akcijo, je priznan govornik, zato na to predavanje opozarjamo vse meščanske kroge in oboževalce pesnika Prešerna. Predprodaja vetopnic Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta št. 7.

Za kuhinjo najrevnejših v stari cukrarni je daroval g. Viktor Sober, trgovec s špecerijo na Sv. Jakoba trg 4, 50 kg pšenične moke. Večkratnemu darovalcu se mestno poglavarstvo najlepše zahvaljuje z željo, da bi našel več tako požrtovalnih posameznikov.

O dražbi koč divjačine dne 23. januarja v Ljubljani smo prejeli tole poročilo:

Kakovost krzna, ki je bilo vposlano v Ljubljano skoraj iz vseh predelov naše države, je bila v splošnem srednja. Najboljše so bile kune belice in gorake lisice. Slabo je bilo krzno poljskih lisic in ne posebno dobro tudi ne kun zlatice; zadnje so kljub temu dosegle ceno, ki je do 35% višja od one na zadnji aukciji v Leipzigu.

Naprodaj je bilo največ lisic, za katere žal še vedno ni zanimanja. Upoštevati je sicer treba, da se je zadnje leto v nekaterih državah trgovina s krznom preusmerila, da obstoje devizne težkoče in ostre uvozne omejitve, kar vse vpliva na trgovino s krznom in ceno. Lisic je na tujih tržiščih dovolj in doma še vedno preveč. Svoječasna visoka cena lisicam je premotila naše lovce, da so plenili v svojih loviščih lisice tudi s strupom. Morda je baš strup kriv, da je število uplenjenih lisic vsako leto preveliko in da so zato cene znatno padle in deloma sploh ni zanimanja. Na dražbi se je prodala komaj ena tretjina lisic, ostanek pride na dražbo meseca marca, ko bo mogoče položiti še bolj razčiščen in izvoz olajšan.

Zanimivo je, da so kupovali kupci krzno v ponedeljek dopoldne v prosti prodaji na sejmu in ga popoldne deloma izročali v prodajo na dražbi, kjer so dosegli višje cene.

Krzno se je kupovalo za Anglijo, Francijo, Nemčijo in domačo porabo v državi.

Dosežene cene za prvovrstno krzno so bile naslednje:

Lisice poljeke 100 din, lisice gorske 140 din, lisice posebni komadi 180 din, kune zlatice 1000 do 1300 din, kune zlatice posebni komadi do 1500 din, kune belice 550 do 600 din, dihurji 80 do 110 din, vidre 320 do 400 din, zajci zimski 7 din, srne zimke 9 din, srne letne 16 din, jeleni 40 din, damjaki 13 din, jazbeci 70 din, divje evinje 10 din, divje mačke 50 din, pižmovke (Bisam) 25 din. — Prihodnja dražba bo 6. marca 1939.

Ljubljansko gledališče

DRAMA. — Začetek ob 20. Četrtek, 26. januarja: Hollywood. Red A. Petek, 27. januarja: zaprto. Sobota, 28. jan.: »Upniki — na plani« Izven. OPERA. — Začetek ob 20. Četrtek, 26. jan.: »La Boheme«. Gostovanje Josipa Gostiča. Red Četrtek, Petek, 27. januarja, ob 15: Boris Godunov. D. jaska predstava po globoko znanih cenah od 16 din navzdol Izven. Sobota, 28. jan.: »Frasquita«. Red B.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 26. januarja, ob 20: »Vse za šalo«. Red A. Petek, 27. januarja: zaprto. Sobota, 28. januarja, ob 20: »Matura«. Red D.

Štimčeva moderno romantična igra »Automelody« v svojih zelo bujno napetih šestih slikah, ki so v glavnem posnete iz modernega velemejstnega življenja, dozoreva v Skrbniškovi režiji in v izbrani zasedbi že do premiere, nameravane v začetku prihodnjega tedna.

razdaljo in ni dovolil nasprotniku blizu k sebi. Boksal je mirno in lagodno, kakor ne bi šlo za važen naslov. Nato pa se je nenadoma pogljal in s šestimi strahotnimi udarci dobesedno omedlil lažjega nasprotnika. John Henry Lewis je kakor omamljen taval po ringu in se umikal. Silovit Louisov upercut pa ga je končno zbil na tla. Trikrat zaporedoma se je poskušal dvigniti, pa se ni mogel. Vrhovni sodnik Donagal je nato proglasil Joeja Louisa za zmagovalca s knock-outom v prvi rundi, in sicer v drugi minuti ter devetindvajseti sekundi. Joe Louis je vnovič dokazal, da je nepremagljivi mojster težke kategorije. Bil je v sijajni formi.

Najboljša obramba pred mrazom

Kožuh mora imeti dlako zunaj!

Biologa J. Glaja in Leposava Markovič se ukvarjata s poizkusi, s katerimi naj bi ugotovila, kako velika je zaščitna toplotna moč perja in dlake. Pri poizkusih uporabljata steklene posode, ki jih obkrožita v kožo, potem pa opazujeta, kako hitro se ohlaja topla voda, ki je v posodi.

Kot primerjalno enoto sta vzela potrebni čas, da se voda ohladi do 5 stopinj Celzija, počasi pri 30 stopinjah Celzija. Najprej sta opazovala, kako hitro se voda ohladi, kadar posoda ni obkrožena. Potem pa sta opazovala pod istimi pogoji in okolnostmi ohlajanje vode, ko sta bila posoda obkrožena s tkanino. Odnos teh dveh vrednosti da zaščitni koeficient. Videla sta, da je takrat, ko je bila posoda »gola«, voda potrebovala 33 minut, predno se je ohladila na 5 stopinj Celzija, dočim je voda v posodi, obkroženi v volneno prevleko, ki se ji je tesno prilagala, potrebovala precej več — 53 minut, da se je ohladila do iste stopinje. Zaščitna moč tkanine je torej enaka 53:33=1.60. Učinek sta pri kožah ugotovila tele zaščitne koeficiente: pri koži jagnjeta 2.66, pri zajci koži 2.22, pri petelinjem perju 2.66, pri perju domače rase 2.88.

Te poizkuse sta delala v mirnem in suhem prostoru. Pokazali pa so med drugim tudi to, da veter in dež skoro nič ne vplivata na zaščitno

moč perja, dočim se pri jagnjetovi in zajci koži zaščitna moč zmanjša za okrog 40%. Še bolj se pa zaščitna moč zmanjša za okrog 40%.

Potem sta delala poizkuse pod vodo. Posodo, obkroženo v kožo, sta potopila v vodo in opazovala, kako hitro se ohlajanje vrši pod vodno površino. Voda je imela stalno toploto. Ugotovila sta, da se voda v posodi, obkroženi v perje domače rase ali pa kake vodne ptice, katere perje se ne zmoči, šestkrat hitreje ohladi, kakor pa nad vodo. Če sta pa posodo obkrožila v kurje perje, ki se zmoči, sta pa videla, da se voda v posodi za približno petnajstkrat hitreje ohladi, kakor pa na zraku.

Nastane pa še vprašanje, ali je vseeno, ali je površnik tako narejen, da je koža krzna na zunanji ali pa notranji strani. Ali je v tem primeru zaščitna moč enaka? Pri poizkusih s ovčjo kožo sta ta dva znanstvenika ugotovila sledeče: kadar je dlaka na notranji strani in k posodi pritisnjena, je zaščitna moč slabjša. Ko epustimo med kožo in posodo plast zraka, je zaščitna moč za približno 15% večja, kakor pa, kadar je dlaka na zunanji strani. Iz tega torej sledi, da smo proti mrazu vedno bolj zavarovani, če je krzna obleka narejena tako, da je dlaka obrnjena navzven.

Prizor z londonskih demonstracij brezposelnih delavcev. Brezposelni so se kljub deževnemu vremenu kratkoma vlegli na cesto in s tem onemogočili vsak promet na tej cesti. Na ta način hočejo na vsak način prisiliti razna podjetja, da jih zaposle.

Oglejte si svoj nos!

Gotova ne veste, da je »nosologija« ali nauk o nosovih tudi ena modernih znanosti. Zakaj pa tudi ne? Saj je tudi »požrtija«, to je nauk, kako opravljati po pet ali še več dobro plačanih služb naenkrat »moderna« znanost. V dobi visoko razvite tehnike ni nič nemogočega.

Ta »nosologija« torej pravi, da ni vseeno, kakšen nos imaš, ampak da se tvoj značaj ravna po tvojem nosu.

Če imaš debel in mesnat nos, si ljubitelj dobrega mesa in vsega življenja. Okrogel nos pravi, da tvoji možgani ne delujejo hitro in živahno. Ploščat nos pa ti pove, da si zelo občutljiv, preko občutne mere. Tak nos so rojenice v zibelki dale ljudem z umetniškimi in umskimi sposobnostmi. Dolg nos imajo ljudje, ki so nagnjeni k misticizmu, fin in koničast nos pa je znamenje ostrga in prodornega duha. Posestniki takega nosu so raziskovalci vseh vrst in radovedneži, ki nikdar dovolj ne vedo. Trdna usajen nos pa imajo ljudje z gospodarskimi lastnostmi in ki kaj dajo na zunanjo čast in ugled.

Ljudje z orlovskim nosom so zmožni junaških in pustolovskih dejanj, dočim široko odprt nos z močno razvitimi nosnicami označuje poltne ljudi. Kdor ima tak nos, ki je na koncu malo razklan, je velika dobitnik. Človek z priščenjenim nosom in stisnjenimi ustnicami pa je trdega erca in lažnjiv.

Tako, sedaj pa le pogledite, kakšen nos imate. In ne bodite žalostni, če ni tak, kakor bi po »no-

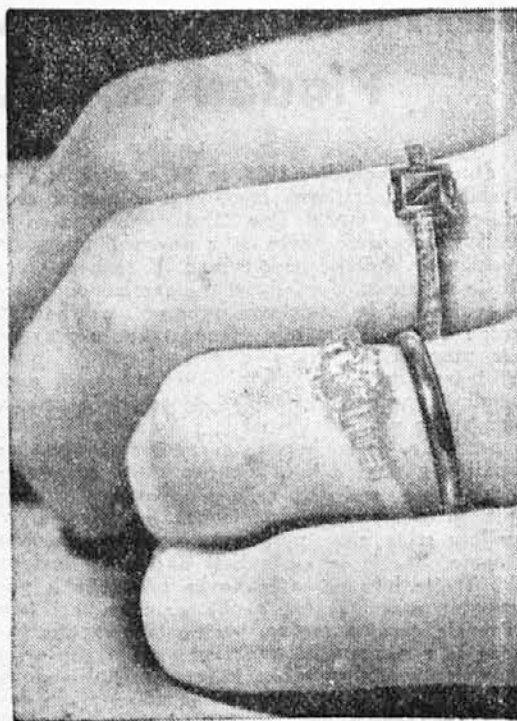
sologiji« moral biti, da bi veljali za človeka, vrlin polnega. Saj tudi ni vsak umetnik, ki ima plaščat nos, čeprav ta veda tako pravi.

Rdeče svetiljke na kravjih repih

Takšnega ukaza še gotovo ni izdal noben drug župan, kot zdaj župan nekega malega mesta v ameriški državi Ontario. To je podeželsko mesto, v katerem pa je kljub temu precej prometa, tako da je tudi tu treba ukreniti potrebne korake, da bi se preprečilo preveliko število žrtev vsled prometnih nesreč. Skozi to mesto gonijo zvečer pastirji s paše svojo živino. Župan je zdaj izdal ukaz, da mora vsako govedo, ki gre zvečer, ko je že precej tema, skozi mesto, imeti na repu svetiljko, da jo bodo avtomobilisti in motociklisti lahko že od daleč videli in se ji pravočasno izognili, če se žival ne bo sama. Le na ta način bi se po mnenju tamkajšnjega župana moglo zmanjšati število prometnih nesreč, ki se zadnje čase zelo množijo. Tako bodo odsej krave zadaj nosile luč, prav kakor avtomobili ali kakšna druga vozila.

Razgovor dveh norcev.

»Kako pa je vendar ime temu tvojemu psu, ki je tako srčan?«
»Fifi.«
»Aha, to se piše z dvema »r«.«
»Uh ne. Z dvema »s«, kot na primer Eva.«

Na Angleškem so izumili nove prstane, ki jih bodo nosile matere. Na sliki je ta »materinski prstan« sprednji na spodnjem prstu. Na njem bo tudi vidno, koliko ima dotična mati, ki ga nosi, otrok. To kažejo rdeči ali modri dragi kamenčki v prstanu. Rdeči kamni pomenijo deklice, modri pa dečke. Takšnih prstanov je na Angleškem že zdaj nekaj.

Slon pred sodiščem za pričo

Da bi bil slon kdaj prišel za pričo pred sodišče, nak, to pa že ne — si boste mislili prav gotovo, ko boste prebrali ta naslov. Pa vendar se je to čisto resnično zgodilo. Saj se na svetu vse zgodi in se je tudi to. Pri nas seveda ne, ker vendar nimamo slonov, pač pa na otoku Ceylonu.

Tega ne trdimo, da bi slon znal govoriti. Saj se vendar priča tudi lahko molče. No, stvar je bila tale: Društvo za zaščito živali je tožilo nekega lastnika slona, ker je žival preveč mučil. Brezsrčni gospodar je slona tako neusmiljeno pretepel, da je žival skoraj izgubila vid. Da bi se sodnik prepričal, če je žival res tako zelo poškodovana, jo je dal privedi kar na sodnijo. In ko so videli, da je slon res skoraj čisto slep, je sodnik izrekel sodbo. Slonov gospodar je bil tako »pričevanju« njegove živali obsojen na mesec dni zapora in povrh še na denarno kazen.

Eden tistih filmskih »zvezdnikov«, ki ima tudi svojo vilo, čeprav ne ve, kakšen boj se bje med filmskimi igralkami in igralci za denar, za katerega ima tudi »Asta« iz te »vile« precej zaslug.

Šoferji bi morali imeti vsi črne oči

Vsi ljudje nimajo enakih oči. Ene vidijo dobro, druge spet slabše ali pa sploh ne več. Ne- katere so svetle, druge temne, modre, zelene ali črne. Zakaj imajo nekateri ljudje boljše oči kot drugi, o tem se skoraj nihče niti ne sprašuje. Imamo pač takšne, s kakršnimi smo prišli na svet — zdrave, kratkovidne ali pa dalekovidne. Največkrat je tudi to res, da smo jih v življenju pri najrazličnejših svojih poklicih pokvarili, ker se temu morda zaradi boja za vsakdanji kruh niti nismo mogli izogniti. Za to pa nam zdaj ne gre. Radi bi le povedali, da sta slednji dva ameriška univerzitetna profesorja postavila trditve, da črne oči znatno bolje vidijo kot pa modre ali zelene. Ta dva očesna strokovnjaka tudi trdita, da so črne oči mnogo bolj popolne kakor pa modre ali kakšne drugačne. Te svoje trditve seveda nista kar tako tja v en dan postavila, pač pa sta jih podprla z dolgoletnim opazovanjem in študijem, kakor to delajo vsi pravi znanstveniki. Nič manj kot dva tisoč ljudi sta preiskala na obeh ter si pri vsakem zapisala, kakšno barvo imajo njegove oči. Nazadnje sta na podlagi tega raziskovanja že lahko sestavila točno statistiko, ki je pokazala, kakor trdita — nekaj jim moramo tudi verjeti — da so črne oči najboljše in najbolj zdrave. To se je pokazalo tudi pri avtomobilskih nesrečah. Omenjena profesorja sta ugotovila namreč, da so mnogo več takšnih nesreč zakrivila šoferji, ki imajo modre ali zelene oči, kakor pa tisti, ki imajo črne oči.

Predsednik španske republikanske vlade Negrin, ki je pobegnil iz Barcelone, predno so Francove čete prispele do predmestij. Pobegnil je menda v Francijo, kam, pa še ni znano.

Nič več Mimic

V Nemčiji je bila zdaj izdana nova uredba, ki hoče urediti red tudi pri krstnih imenih. Nemške matere so dozdaj kaj rade dajale svojim hčerki- cam in sinčkom razna srčkana imena, kot n. pr. Fifi, Dodo, Mimi in podobno. Tako se odslej nemški otroci ne bodo smeli več imenovati. Druga imena, s katerimi bi matere hotele izraziti nekaj srčkanega, malega, otroškega, bodo sicer še dovoljena, vendar so materam in botrom svetovali, naj bi otroci pri krstu dobivali rajši takšna imena, na kakršne naletimo v Wagnerjevih operah, na primer Brunhilde, Hildegarda, Siegfried, Gunther itd., torej sama stara in zares lepa germanska imena.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 26. januarja: 12 Priljubljeni napevi (plošče) — 12.45 Plošče — 13 Napovedi — 13.20 Violina in kitara (g. prof. K. Jeraj in Stanko Prek) — 14 Napovedi — 18 Pester spored, igra Radijski orkester — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolaric) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nae. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Plesi raznih narodov, koncert Radijskega orkestra — 21.30 Klavirski koncert g. Miree Saneja iz Celja — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Šrnel »Skranček« — Konec ob 23.

Petek, 27. januarja: 11 Soliska ura: Svetosavska proslava (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Češki, slovaški in ukrajinski napevi (plošče) — 14 Napovedi — 18 Ženska ura: Delo kmečke gospodnje v zimskih mesecih (ga. Franja Brodar) — 18.20 Pesmi Josephine Bakerjeve (plošče) — 18.40 Francosčina (g. dr. Stanko Leben) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Zanimivosti — 20 O jazu v besedi in zvoku (g. Vladimir Golob) — 20.30 Konec. Sodelujeta: gđe. Sonja Ivančič in Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče — Konec ob 23.

Norman Raily Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA Z GODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

»Ljubiti svojo zemljo ter biti vdan in zvest svojemu kralju!«

V dvorani je v hipu nastal popolni, globoki molk. Vse je napeto prisluhnilo. Ljudje so čakali, kaj bosta na te besede Robinu Hoodu odvrnila sodnik in sir Guy Gisbourneški, ki je stal prav blizu Robina. Toda sir Guy ni trenil niti z očesom, in njegove trdna stisnjene ustnice se niso razprle. Lady Marian, ki je sedela obsojencu ravno nasproti ter ga ves čas gledala s svojimi lepimi, žalostnimi očmi, je samo zadržala in se z očmi obrnila k svoji zvesti komornici Bess, ki je blela in toga stala zraven nje.

Tudi sodnik se je za Robinove besede napravil čisto gluhega. Kakor bi ne bil obsojenec ničesar dejal, je bral dalje obtožnico in sodbo:

»Radi tega obsojamo Robina Locksleya, ki je med ljudstvom znan po imenu Robin Hood, na smrt na vislicah!«
Prenehal je. V dvorani se je dvignilo prav vseh prisotnih. Vaakogar razen sodnika in sira Guyja Gisbourneškega je vznemirila in presenetila. Končno se ni bil tak sode prav nihče nadejal. Da bi bil strelec, ki je bil še pred nekaj dnevi v polni slavi prejel nagrado za najboljšega mojstra v streljanju z lokom kar tako meni nič tebi nič obsojen v smrt na vislicah? Ne, tega nihče ni bil pričakoval. In zakaj? Kakšni razlogi so vodili nje-

gave sodnike, da so ga obsodili na tako grozotno in sramotno smrt? Mar so ga bili spoznali za krivega, ker je bil zvest svojemu kralju, ker se je pogumno boril za svoj zatirani narod, ker je spoznal za svojo dolžnost, da se je odpovedal svojemu plemstvu in vsem imenitnim pravicam samo zato, da bi služil svojemu ljudstvu. Posebno težko in mučno se je ta obsodba dojmila vseh Saksincev, ki so se bili zbrali na to sojenje v dvorani, kamor je bilo ta dan dovoljeno priti vsakomur. Lady Marian je le zadržala kakor močno napeta struna, ki je nanjo nekdo krepko udaril s preti. V hipu so se ji oči napolnile s solzami. Bila je vsa iz sebe. Nič več ni brigala okolica, pozabila je na vse okrog sebe, popolnoma se je predala svoji bolečini. Le Robin Hood ni niti z očesom trenil. Samo čista rahel, komaj opazen zaničljiv nasmech mu je zaigral ob blelih ustnicah, se razvlekel po vsem obrazu, potem pa spet, izginil kakor bi se sploh ne bil nikoli prikazal.

»Jutri opoldne te bodo odgnali na mestni trg...« je po kratkem molku nadaljeval sodnik mirno in hladno, kakor bi govoril o živinčetu, ki ga bodo peljali v klavnico. »Tam te bodo obesili!«
Končal je in umolknil. S tem je bila sodna obravnava končana.

In Robina Hooda so močne straže iz svetle sodne dvorane, v katero je sijal

prelepi jasni dan in je solnce po njej razstijalo svojo zlato luč, spet odgnali v črno podzemsko ječo, kamor se ni mogel prikristi noben sončni žarek. Sel je svoji usodi naproti. Odšel je iz sodne dvorane, kjer sodniki na tako krivičen način ugonabljajo človeška življenja, v temo in mraz in v mučno pričakanje poslednjega dogodka na tem svetu.

Ko je šel mimo sira Guyja Gisbourneškega, ki ga je bil ves čas ostro spremljal z očmi, se je Robin Hood nenadoma ustavil in ga pogledal s polnim zaničevanjem.

»Morda bo komu strašansko žal, da moraš umreti še tako mlad, v cvetu zornih mladosti, takorekoč!« mu je s porogljivim zadovoljstvom zaklical sir Guy.

»Jaz pa...«

Dalje ni prišel. Robin Hood ga je namreč prekinil:

»Ti po vsem videzu najbrž itak misliš, da je kazen, ki me je zadela, še vse preblaga! Hvala ti!« Pri tem ga je ponosno premeril s svojimi bleščajočimi, kljubovalnimi očmi od temena do pete in vzravnano odšel iz dvorane. Težka vrata so ga skrilala očem lady Marian, ki je dolgo, dolgo gledala v ta pusta vrata, kjer je bil izginil. Čutila je, kako ji vedno huješe gorje sili iz srca v grlo. Težak kamen se ji je vlegel na dušo, z največjo težavo je zadrževala jok. Žalost ji je zasenčila krasni obraz in oči so ji molno sijale.

»Kaj ti je žal za uskokom? Za njim žaluješ, jeli?« Sir Guy Gisbourneški je stopil obnoč ter jo vprašal z užitek, ki je bil poln zlobe in zmagoslavlja, ker ji je bil napuljil toliko žalosti.

»Dale! Samo to mu je dejala, pa raz-

ločno in na glas. »Sovražim, da ne morem povedati kako, ljudi, ki druge izvajajo v zasede in pasti, jih potem na strahopen način zgrabijo in...« Dalje ni mogla, čustvo jo je spet obvladalo. Glas ji je od- povedal, se razlomil in zajokala je iz vseh moči. Potem pa je pustila tam na vso moč osuplega sira Guyja Gisbourneškega.

Sir Guy se je bil vsega prej nadejal, samo tega ne. Res je tedaj to, kar je bil skrajna sumil in slutil. Ta prokleti upor- nik se ji je tedaj vendarle resnično vstulil v srce in v dušo ter preginal iz njih njega, močnejšega sira Guyja Gisbourneškega. Razbojnika čeni više kakor nor- manskega plemiča! Kri je pri tej misli burno udarjala v glavo. Nepopisen bes ga je obšel in ko je zapustil dvorano, je to- gotno zaloputnil za seboj težka vrata.

VIII.

Pri »Saracenski glavi«.

Lady Marian je bila vsa iz sebe. Vidno so se ji zarisale v obraz skrb in bolečine. Besede skoraj ni bilo slišati iz njenih ust, le redko je odgovarjala na vprašanja in še to le prav na kratko, to- liko, kolikor je bilo neizogibno. Nepremišljeno je ure in ure sedela v svojem na- slanjaču in brezizrazno gledala skozi okno, daleč tja v pokrajine, za močnejše gozdove in silne griče, kjer se je morda razvijalo rožnatejšo in prijetnejšo življe- nje, kjer je cvetela sreča in kjer ljudje niso bili tako satansko zlobni kakor tu. Zraven nje je vse dolge ure predsedala njena zvesta Bess, ki si je krajšala čas s pletenjem. Vedno je imela kaj v roki. Lady Marian ni vedela, kaj se godi z njo,

v obupu je ure in ure razmišljala samo o eni stvari: jutri torej, jutri opoldne ga bodo prignali iz podzemeljske ječe in ga postavili pod vislice! Kakor nevidni črv ji je glodala ta misel po možganih, niti hipa ni imela miru pred njo. Skoraj zblazne- ti ji je bilo. Tako hitro teče čas, tako brž bo že vsaka rešitev prepozna, — ona pa sedi tu in ne ve, kaj bi počela, česa bi se lotela, na koga bi se obrnila za po- moč! Mora ga rešiti, mora mu pomagati, toda — na kakšen način? Nikakor in ni- kakor ji ni hotela šiniti v glavo rešila misel. Preveč se ji je bil v srce vgnezdil silni strah za Robinovo mlado in toliko obetajočo mlado življenje, preveč jo je obhajalo bojazan za tega ljubega, pogum- nega fanta, ki se ni bal nikogar, ki je bil pogumen, pravičen in lep in ki ga je že po nekaj urah čakala ostanina smrt na vislicah. Ni mogla položaja mirno preso- jati, ni si mogla pred očmi v duhu zbrati vseh možnosti, ki bi lahko prišle v poštev pri rešitvi, ni mogla napraviti zdravega in izvršljivega načrta. Karkoli ji je tudi prišlo na misel, en ji je že čez čas za- zdelo preveč romantično, preveč pusto- loveško in neizvedljivo, da bi utegnili pri- ti v poštev. Načrt za načrtom je zavrača- la, noben se ji ni zdel prikladen, na vsa- kem je, čim si ga je bila zamislila, že na- šla pomanjkljivosti, ki bi pozneje utegnile postati usodne. In tako je obupavala v teh svojih bolečinah in skrbih, repu- ščena sama sebi in svojim črnim mislim. Vedno mračnejše ji je postajalo v duši, daleč ko se je čas odmakal od ure, v kateri je bila izrečena nad Robinom Hoodom smrtna obsodba, in bolj ko se je blizil trenutek, ko je imela biti njegova zemelj- ska pol na sramoten način končana.